

STATUT

**AKADEMIJE ZNANOSTI ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ
SLOVENIJE**

Na podlagi prvega odstavka 5. člena Zakona o Akademiji znanosti za trajnostni razvoj Slovenije (Uradni list RS, št. 4/2025, z dne 27. 6. 2025) je zbor članov Akademije znanosti za trajnostni razvoj Slovenije dne 17. 9. 2025 sprejel

STATUT AKADEMIJE ZNANOSTI ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ SLOVENIJE

1. Temeljne določbe

1. člen

Akademija znanosti za trajnostni razvoj Slovenije, skrajšano AZTRS, angleško Academy of Sciences for Sustainable Development of Slovenia, je bila ustanovljena na pobudo članov Slovenske akademije znanosti za trajnostni razvoj, ki je nastala kot civilno združenje na ustanovnem zboru članstva dne 17. oktobra 2023 v Ljubljani, na predlog skupine 48 poslancev Državnega zbora Republike Slovenije z Zakonom o AZTRS.

2. člen

AZTRS je osrednja znanstvena nacionalna ustanova za področje družbeno odgovornega trajnostnega razvoja človeške družbe in življenja na planetu.

AZTRS združuje izvoljene znanstvenike in znanstvenice (v nadaljnjem besedilu: znanstvenike) s področja družboslovnih, humanističnih, naravoslovnih in tehniških ved, ki jih povezuje interdisciplinarno znanstveno prizadevanje za družbeno odgovoren trajnostni razvoj človeške družbe in življenja na planetu.

3. člen

AZTRS je avtonomna pravna oseba javnega prava s pravicami, obveznostmi in odgovornostjo, ki jih določajo zakon o ustanovitvi, predpisi, ki urejajo javne zavode, razen določb o organih javnega zavoda in drugi zakoni in predpisi, relevantni za njeno upravljanje in delovanje.

Ime akademije je: Akademija znanosti za trajnostni razvoj Slovenije (kratica: AZTRS). Ime v angleščini je: Academy of Sciences for Sustainable Development of Slovenia (kratica ASSDS).

Sedež AZTRS je v Ljubljani.

4. člen

V AZTRS so lahko izvoljeni vrhunski znanstveniki in ugledni strokovnjaki na osnovi svojih dosežkov s področja družbenih in humanističnih ter naravoslovnih in tehniških ved, ki jih povezuje interdisciplinarno znanstveno prizadevanje za družbeno odgovoren in trajnostni razvoj človeške družbe in življenja na planetu.

5. člen

AZTRS je pravna oseba, ki je samostojna nosilka pravic, obveznosti in odgovornosti v pravnem prometu in ima pravico sklepati pogodbe in druge pravne posle v okviru dejavnosti, ki jo določata Zakon o AZTRS in Statut AZTRS. Ustanoviteljica ne odgovarja za obveznosti AZTRS.

6. člen

Za obveznosti, ki jih AZTRS sprejema v pravnem prometu, odgovarja z vsem svojim premoženjem.

7. člen

AZTRS je vpisana v sodni register in ima svoj pečat. Okrogel pečat ima v sredini logotip z napisom AZTRS in ob obodu napis Akademija znanosti za trajnostni razvoj Slovenije.

8. člen

AZTRS v javnem interesu opravlja dejavnost, katere cilj je prispevati k znanstvenemu preučevanju in raziskovanju na področju družbeno odgovornega trajnostnega razvoja človeške družbe in življenja na planetu. Družbeno odgovoren je trajnostni razvoj, ki zagotavlja vključevanje socialnih, etičnih in humanitarnih ter okoljskih in podnebnih razsežnosti pri uresničevanju razvojnih ciljev družbe in temelji na vrednotah humanizma, človekovih pravic ter družbene blaginje.

Naloge AZTRS so:

- oblikovati pobude za sodelovalne, interdisciplinarne, ciljne, inovacijske, znanstveno raziskovalne projekte nacionalnega pomena, ki so v funkciji uresničevanja razvojnih strategij Slovenije, EU in globalnih trajnostnih razvojnih ciljev ter se v njih vključevati;
- spodbujati ustvarjanje vrhunskih znanj v inter - in trans disciplinarni povezanosti za družbene inovacije, tehnološki napredek in skladen družbeno odgovoren trajnostni razvoj;
- dajati pobude za ukrepe za dvig inovativnosti, za povečanje kakovosti raziskovalno-razvojne in družbeno inovacijske dejavnosti in za pospeševanje uporabe raziskovalnih dosežkov in družbenih ter tehnoloških inovacij za družbeno odgovoren in trajnostni razvoj;
- sodelovati v pripravi politike in programov izobraževanja, s poudarkom na povezanosti znanstvenih področij (družboslovnih, humanističnih, naravoslovnih in tehničnih) na vseh ravneh izobraževanja;
- uveljavljati vlogo in vpliv znanstvene inteligence v družbi s poudarkom na obravnavanju ključnih vprašanj ter družbeno odgovornega razvoja;
- obravnavati temeljna vprašanja znanosti in družbe, inovativnosti in organiziranosti znanosti za trajnostni razvoj in družbeno odgovornost pri usmerjanju razvoja.

9. člen

AZTRS deluje tako, da na svojem področju:

- organizira in podpira povezovanje nacionalnih in mednarodnih interdisciplinarnih znanstvenih ekspertnih skupin, s področij nacionalnih in globalnih strateških ciljev trajnostnega razvoja s poudarkom na družboslovnih in humanističnih vidikih ekološkega, tehnološkega in gospodarskega razvoja in se v njih vključuje s ciljem prispevati k oblikovanju družbeno najpomembnejših nacionalnih raziskovalnih prioritet;
- organizira nacionalne in mednarodne posvete, konference, okrogle mize in druga srečanja s področja trajnostnega razvoja človeške družbe in okolja ter družbene odgovornosti na vseh ravneh;
- podeljuje posameznikom in pravnim osebam letna in občasna priznanja za izjemne dosežke na področju trajnostnega razvoja, družbene odgovornosti ter družbenih inovacij, ki povezujejo družboslovne, humanistične, naravoslovne in tehnične znanosti;
- razvija mednarodno sodelovanje na področjih svojega delovanja;
- daje mnenja o razvojnih vprašanjih družbe in o njihovem reševanju, ter o tem obvešča javnost;
- spremlja uresničevanje trajnostnih razvojnih ciljev OZN v Sloveniji;
- spremlja načrtovanje in uresničevanje družbeno odgovornega trajnostnega razvoja in vključevanje socialnih, etičnih in humanitarnih ter okoljskih in podnebnih razsežnosti pri uresničevanju razvojnih ciljev družbe;
- spodbuja razvoj in uveljavljanje slovenskega strokovnega izrazja na svojem področju delovanja;
- izdaja znanstvene monografije, periodične in druge publikacije;
- izvaja druge naloge s ciljem pospeševanja družbene odgovornosti pri razvoju vseh razsežnosti delovanja človeške družbe na trajnostnih načelih.

Za izvajanje raziskovalne dejavnosti AZTRS lahko ustanovi raziskovalno organizacijo kot samostojno pravno osebo.

10. člen

Delo AZTRS je javno. AZTRS obvešča javnost o svojem delu:

- z izdajanjem znanstvenih in strokovnih del ter monografij, periodičnih publikacij, zbornikov posvetov in konferenc, z bibliografijami svojih članov in z objavami v javnih medijih;
- z organizacijo posvetov, konferenc, okroglih miz in drugih srečanj ter javnih predavanj; s spletno stranjo AZTRS in z objavami stališč in sklepov na družbenih omrežjih in v javnih medijih;
- z izjavami za javnost, ki so lahko izjave AZTRS, izjave predsedstva AZTRS ali delovnih teles AZTRS.

11. člen

AZTRS sodeluje z nacionalnimi in mednarodnimi institucijami, organizacijami in podjetji s področja svojega delovanja.

Na podlagi odločitve predsedstva, AZTRS sodeluje z organizacijami s področja svojega delovanja.

2. Člani AZTRS

12. člen

Izvolitev za člana oz. članico AZTRS je nacionalno in družbeno priznanje.

AZTRS ima redne in častne članice in člane (v nadaljnjem besedilu: člani) ter častnega predsednika oz. predsednico AZTRS. Člani AZTRS lahko uporabljajo naziv član Akademije znanosti za trajnostni razvoj Slovenije, oz. akademik AZTRS.

13. člen

Za izvolitev za rednega člana AZTRS so določeni naslednji minimalni pogoji in merila:

- doktorat znanosti in izvolitev v naziv univerzitetni profesor ali znanstveni svetnik;
- najmanj 12 let aktivnega raziskovalno-razvojnega ali visokošolskega pedagoškega dela.

Za člana AZTRS je lahko izvoljen kandidat, ki izpolnjuje pogoje iz 1. odstavka tega člena in zanj glasuje najmanj polovice vseh članov AZTRS.

Za častnega člana je lahko izvoljen član, ki ima posebne zasluge za razvoj in delovanje AZTRS. Za častnega predsednika je lahko izvoljen bivši predsednik, ki ima izjemne zasluge za razvoj in delovanje AZTRS. Izvoljeni so z glasovi najmanj polovice vseh članov AZTRS.

Za častnega člana je lahko izvoljen tudi mednarodno oz. nacionalno ugleden strokovnjak, z vrhunskimi dosežki na področju družbeno odgovornega trajnostnega razvoja, ki sicer ne izpolnjuje pogojev iz prvega odstavka tega člena. Izvoljen je z glasovi najmanj polovice vseh članov AZTRS.

Častni član ima vse pravice člana AZTRS.

14. člen

Postopek izvolitve novega člana se začne na pobudo predsedstva AZTRS. Pobudo za začetek postopka lahko dajo tudi delovne skupine AZTRS ali najmanj 3 člani AZTRS.

Komisija za oceno kandidatov za izvolitev v AZTRS, ki jo imenuje predsedstvo AZTRS ugotovi izpolnjevanje pogojev iz 14. člena in na podlagi ocene predloženih referenc predlaga kandidata v izvolitev predsedstvu AZTRS, ki odloči o predložitvi kandidata v izvolitev zboru članov.

Postopek izvolitve rednih in častnih članov poteka po poslovniku, ki ga sprejeme predsedstvo AZTRS.

Volitve članov AZTRS se izvršijo vsako drugo leto, razen izjemoma, o čemer odloča predsedstvo AZTRS.

15. člen

Pravice članov AZTRS so:

- da sodelujejo pri delu AZTRS;
- da volijo nove člane AZTRS v skladu z zakonom in statutom;
- da volijo člane organov AZTRS in so vanje izvoljeni v skladu z zakonom in statutom;
- da izražajo svoja mnenja in sodelujejo pri oblikovanju stališč organov in delovnih teles o vseh zadevah, ki sodijo v dejavnost AZTRS;
- da smejo pri imenu uporabljati pripis – AZTRS oz. akademik AZTRS.

Obveznosti članov so:

- da se udeležujejo in sodelujejo pri delu letne in volilne skupščine oz. organov in delovnih teles, v katere so izvoljeni;
- da pripravljajo lastna gradiva in sodelujejo pri pripravi gradiv organov in delovnih teles;
- da v vseh okoljih uveljavljajo ideje in vpliv AZTRS in varujejo njen ugled;
- da ocenjujejo delo predsedstva in drugih teles AZTRS.

Člani AZTRS plačujejo letno članarino. Višino članarine določi predsedstvo AZTRS s sklepom.

16. člen

Članstvo v AZTRS preneha z izstopom ali s smrtjo.

Če član tri leta zapored ne izpolnjuje obveznosti iz prejšnjega člena, se šteje, da je njegovo članstvo v AZTRS prenehalo, kar s sklepom ugotovi predsedstvo AZTRS.

3. Upravljanje AZTRS

17. člen

Organi AZTRS so: zbor članov, predsednik oz. predsednica (v nadaljevanju predsednik) in podpredsedniki oz. podpredsednice (v nadaljevanju podpredsedniki) ter 7 - člansko predsedstvo AZTRS.

AZTRS ima Komisijo za nadzor poslovanja in svet za etična vprašanja kot trajni delovni obliki. Tričlansko komisijo in petčlanski svet izvoli zbor članov, kateremu letno poročata.

Komisija in svet opravljata svoje naloge na način in po postopku, določenem s poslovníkom, ki ga sprejme predsedstvo na njun predlog.

Komisija opravlja nadzor poslovanja skladno z zakonskimi predpisi in sklepi organov AZTRS.

Svet za etična vprašanja obravnava etične vidike družbeno odgovornega in trajnostnega razvoja človeške družbe in življenja na planetu.

O oblikovanju, sestavi in delovanju drugih delovnih teles, ki delujejo pri izvajanju osnovnih nalog AZTRS odloča predsedstvo.

18. člen

Zbor članov AZTRS sestavljajo vsi člani AZTRS.

Zbor članov razpravlja in sklepa na sejah. Zbor članov sklicuje predsednik po sklepu predsedstva.

Sklic seje lahko predlaga tudi najmanj desetina vseh članov AZTRS.

O sklicu zbora članov AZTRS in predlogu dnevnega reda morajo biti člani seznanjeni najmanj 7 dni pred dnevom sklica.

Predlog za obravnavo in dnevni red za sejo zbora članov določi predsedstvo, lahko pa ga predložijo tudi delovna telesa in skupina najmanj treh članov AZTRS.

19. člen

Pristojnosti zbora članov so:

- obravnava temeljna vprašanja uresničevanja nalog AZTRS in določa usmeritve za njeno delovanje;
- voli člane AZTRS;
- voli in razrešuje predsednika, podpredsednike ter člane predsedstva in delovnih teles v skladu s statutom;
- sprejema finančni načrt AZTRS in program dela AZTRS;
- sprejema statut in njegove spremembe ter druge splošne akte AZTRS, če za njihov sprejem ni pristojno predsedstvo, v skladu s statutom;
- sprejema letno poročilo AZTRS.
- sprejema in razpravlja o poročilih organov in delovnih teles, ki jih imenuje;
- odloča o pritožbah na odločitve predsedstva AZTRS;
- opravlja druge naloge, ki jih določata zakon in statut AZTRS.

Zbor članov AZTRS sklepa veljavno, če je navzoča večina rednih članov. Zbor članov sklepa veljavno tudi, če je pol ure po začetku seje navzoča vsaj četrtina članov, razen v primerih, ko je po tem statutu ali zakonu potrebna večina vseh članov.

Za sprejem statuta, izvolitev predsednika, podpredsednikov in članov predsedstva ter za izvolitev članov in častnih članov AZTRS je potrebna večina glasov vseh članov.

Zbor članov lahko odloča tudi korespondenčno.

20. člen

Zbor članov AZTRS vodi predsednik AZTRS.

Odločanje na zboru članov je javno. Večina navzočih članov na predlog predsedstva ali najmanj treh članov lahko odloči, da je glasovanje o eni ali več točkah dnevnega reda tajno.

Glasovanje o izvolitvi novih članov AZTRS je tajno.

21. člen

Predsedstvo AZTRS ima 7 članov, ki jih voli zbor članov. Predsednik in podpredsedniki so po položaju člani predsedstva.

AZTRS predstavlja in zastopa njen predsednik, ki je odgovoren za zakonitost dela AZTRS.

Podpredsedniki in člani predsedstva AZTRS, ki jih izvoli zbor članov, zastopajo in predstavljajo AZTRS v okviru pooblastil, ki jih določi predsednik AZTRS. Odgovorni so za zakonitost dela AZTRS, vsak v okviru svojih pristojnosti.

Predsednik AZTRS določi namestnika predsednika izmed podpredsednikov. Mandat predsednika, podpredsednikov in članov predsedstva traja 4 leta. Po preteku mandata so lahko ponovno izvoljeni.

Predsedstvo je odgovorno za predlaganje in uresničevanje programa dela in finančnega načrta AZTRS ter za oblikovanje predlogov in za izvajanje odločitev in smernic zbora članov AZTRS.

Predsedstvo se sestaja po potrebi, vendar najmanj šestkrat letno.

Za uresničevanje nalog AZTRS ustanavlja stalna in občasna delovna telesa, kot svete, odbore, komisije in delovne skupine, v katere poleg svojih članov in članic vključuje tudi nečlane s področij visokošolske, raziskovalne in razvojne dejavnosti ter z vseh drugih področij, katerih dejavnost dopolnjuje osnovne naloge AZTRS.

22. člen

Predsedstvo ima naslednje naloge:

- razpravlja in oblikuje predloge za obravnavo in sprejem na zboru članov AZTRS;
- spremlja delovanje AZTRS in opozarja na dinamiko in kakovost izvrševanja sprejetih nalog in projektov;
- daje pobude in predloge za nove projekte;
- daje pobude za vključevanje AZTRS v zadeve javnega pomena, ki so s področja programa dela AZTRS;
- vzpostavlja stike z ustanovami iz političnega, gospodarskega, kulturnega, znanstveno raziskovalnega in drugih področij ter z njihovimi predstavniki;
- imenuje generalnega sekretarja AZTRS;
- odloča o finančnih vprašanjih AZTRS;
- evidentira kandidate za člane organov AZTRS po lastni presoji ali na podlagi pisnega predloga članov AZTRS;
- imenuje delovne skupine za izvrševanje rednih in občasnih projektov in nalog;
- odloča o zaposlovanju delavcev za opravljanje tekočih administrativnih, upravnih in finančnih del.

Predsedstvo dela in sklepa na sejah. Seje sklicuje predsednik AZTRS, ki za sejo pripravi tudi predlog dnevnega reda. V odsotnosti predsednika lahko sejo skliče namestnik predsednika, podpredsednik ali tretjina članov predsedstva.

Predsedstvo sklepa, če je prisotno najmanj polovica članov, in sprejema sklepe z večino navzočih.

Člani predsedstva lahko sklepe sprejemajo na korespondenčni seji.

5. STROKOVNA, ORGANIZACIJSKA IN TEHNIČNA DELA ZA AZTRS

23. člen

Strokovna, organizacijska in tehnična dela za AZTRS, vključujejo koordinacijo in dokumentiranje dela ter finančno, administrativno, informacijsko-komunikacijsko in organizacijsko podporo. Strokovna, administrativna in tehnična dela za AZTRS lahko opravljajo zaposleni ali pogodbeni zunanji izvajalci.

Organizacija in sistemizacija strokovnega dela ter pogoji za zaposlitve se določijo s pravilnikom, ki ga sprejme predsedstvo AZTRS. Letni načrt zaposlitev je sestavni del programa dela in finančnega načrta AZTRS.

Generalnega sekretarja AZTRS imenuje predsedstvo AZTRS in opravlja naslednje naloge:

- vodi strokovno, administrativno in tehnično delo za AZTRS;
- izvaja dokumentacijsko in informacijsko dejavnost za AZTRS;
- pripravlja strokovne podlage in osnutek letnega programa dela;
- pripravlja strokovne podlage in osnutek finančno ovrednotenega načrta dela AZTRS za tekoče leto;
- pripravlja predlog letnega poročila v skladu z zakonom o računovodstvu in podzakonskimi predpisi, izdanimi na njegovi podlagi;
- pripravlja osnutke predlogov za spremembe aktov AZTRS;
- zagotavlja uresničevanje sklepov zbora članov in predsedstva AZTRS,
- vodi in poroča o materialnem poslovanju AZTRS;
- pripravlja izdajo publikacij;
- sodeluje pri koordinaciji delovnih skupin;
- zagotavlja obveščanje članov o aktivnostih AZTRS;
- zagotavlja ažuriranje spletne strani;
- zagotavlja obveščanje javnosti s sklepi, predlogi in stališči organov AZTRS po odločitvi predsedstva;
- opravlja druge naloge po naročilu in pooblastilu predsednika in predsedstva.

6. Sredstva AZTRS

24. člen

Sredstva za delovanje AZTRS zagotavlja Republika Slovenija iz proračuna za:

- osnovni program dela;
- izdajateljsko dejavnost in organizacijo strokovnih in znanstvenih posvetovanj;
- strokovna, administrativna in tehnična dela;
- materialne in operativne izdatke;
- članarine in udeležbo na periodičnih sestankih mednarodnih institucij, v katere je AZTRS včlanjena;
- investicijsko vzdrževanje prostorov in opreme.

AZTRS pridobiva sredstva iz prejšnjega odstavka na podlagi finančno ovrednotenega letnega programa, ki ga predloži v soglasje Vladi RS (letni program dela in finančni načrt).

AZTRS pridobiva sredstva za delovanje tudi iz drugih virov, na podlagi javnih razpisov, iz donacij, volil in daril, članarine ali na drugi pravni podlagi.

25. člen

Presežek prihodkov nad odhodki sme AZTRS uporabiti le za opravljanje in razvoj dejavnosti AZTRS. O načinu razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki odloča ustanovitelj na predlog predsedstva AZTRS.

V primeru presežka odhodkov nad prihodki (primanjkljaja) mora predsednik AZTRS pripraviti analizo vzrokov in predlog za odpravo. Na tej podlagi predsedstvo AZTRS v soglasju z ustanoviteljem sprejme program za odpravo primanjkljaja in odloči o načinu njegovega pokrivanja.

26. člen

Nadzor nad finančnim poslovanjem AZTRS opravlja Računsko sodišče Republike Slovenije. Nadzor nad namensko uporabo proračunskih sredstev opravlja ministrstvo, pristojno za finance.

6. Prehodne in končne določbe

27. člen

Statut začne veljati, ko ga sprejme zbor članov AZTRS in se uporablja od dneva sprejetja.

Ljubljana, 17.9.2025

Predsednik AZTRS
zasl. prof. dr. Nikolaj Toš